לה: האשה נקנית פרק ראשון קידושין

איש דבר מצות הוא אין אשה לא. ולאו דוקא דהא איתקש עבד לאמה למייבו במצות כאמה דגמר (מגיגה דף ד.) לה לה מאמה אלא הכי קאמר אינה חייבת כל כך כמו אים: **הרי** הוא בזקן לבל דבריו. וא"ת ואיך תמצא זקן בסרים והרי מי שאין לו זקן אחד מסימני סרים ואמרינן [ז]בסרים עד שיהיו בו כולן וי"ל כגון שהגיע זקן אחר רוב שנותיו דבה"ג סרים הוא כדאמר פ' יוצא לדופן (נדה דף מז:) הכי לא נולדו בו סימני סרים הוה קטן עד רוב שנותיו והגיע לרוב שנותיו הוה גדול והוה סרים[ח]:

להשחתה לא מצית אמרת דיליף פאת זבו'. וא"ת למה לי ג"ש הא מוכח ליה שפיר מדשני קרא בדיבוריה [ט] וי"ל דה"מ מקמי דשמעינן בברייתא דיש להם תשיכות זקן בשום מקום אבל לאחר דשמעינן [י]דגלי לית לן למעוטי מדשני כו': **אם** כן ליכתוב את שבזקנך. פירוש א"כ דלהכי הוא דאתא (ב) דהפסיק הענין נכתוב את שבזקנך דהוה ליה כמאן דכתיב פאה דהא כתיב פאה כהאי קרא גבי ראש אם לומר בנגין אב שמייב בפאת זקן בכהנים כדכתיב ופאת זקנם לא יגלחו ומייב פאת זקן בישראל והדר יליף גילוח דכתיב גבי כהנים דהוי השחתה בפאת פאת דישראל מכהנים מאי פאת ש"מ ג"ש שלימה לימדך הכתוב אף לכל האמור בענין [יא]כגון הקפת הראש ופאת זקן דדרשינן בני אהרן ולא בנות אהרן וכ"ש בישראל מג"ש דפאת פאת: **וכי** כתב עם קדוש לשריטה הוא דכתיב. פירש בקונטרס דסד"א דגדידה ושריטה תרתי ניהו ומה כיד ומה בכלי וא"ת מי הזקיקנו לומר דכי עם קדוש קאי אשריטה שלא הוכרח באותה פרשה כלל ולא קאי אגדידה ואקרחה דכתיבי בהאי עניינא וי"ל דנימא ליה טפי למימר דכי עם קדוש קאי אשריטה אע"פ שלא הוכרח באותה פרשה מלפרש המקרא ולומר דבנים אתם לא קאי אלא תתגודדו דסמיך ליה אלא אקרחה שאין סמוך לו שהרי גדידה הפסיק הענין ואפכא לא מצית אמרת כדמפרש גמרא ומה ראית להוציא את הקרחה וכו' ועוד דיש גם סירוס אחר דעם קדוש קאי אגדידה שלפני פניו ולא אקרחה שלפניו: אי

איש דבר מצות אין אשה לא [ט]ואי אשמעינן הא משום דאיכא איבוד נשמה חס רחמנא עלה אבל הנך תרתי אימא לא צריכא: חוץ מבל תקיף ובל תשחית כו': בשלמא בל תטמא למתים דכתיב [יא]אמור אל הכהנים בני אהרן [יב]בני אהרן [יג]ולא בנות אהרן אלא בל תקיף ובל תשחית מנלן דכתיב [1]לא תקיפו פאת ראשכם ולא תשחית את פאת זקנך [2]כל שישנו בהשחתה ישנו בהקפה והני נשי הואיל [3]ולא [יד]איתנהו בהשחתה [4]ליתנהו בהקפה ומנלן דלא איתנהו בהשחתה [טו]איבעית אימא סברא דהא לא אית להו זקן [טז]ואיבעית אימא קרא דאמר קרא לא תקיפו פאת ראשכם ולא תשחית את פאת זקנך מדשני קרא בדיבוריה דא"כ ניכתוב רחמנא פאת זקנכם מאי זקנך זקנך [יז]ולא זקן אשתך ולא **והתניא**[יח] זקן אשה והסרים שהעלו שער הרי הן כזקן לכל דבריהם מאי לאו להשחתה אמר אביי להשחתה לא מצית אמרת דיליף פאת פאת מבני אהרן מה להלן נשים פטורות אף כאן נשים פטורות ואי סבירא לן דכי כתב בני אהרן אכוליה ענינא כתיב נישתוק קרא מיניה ותיתי בק"ו ואנא אמינא [יט]ומה כהנים שריבה בהם הכתוב מצות יתירות בני אהרן ולא בנות אהרן ישראל לא כ"ש אי לאו ג"ש הוה אמינא הפסיק הענין השתא נמי נימא הפסיק הענין ואי משום ג"ש מיבעי ליה [טו]לכדתניא [3]לא יגלחו יכול גילחו במספריים יהיה חייב ת"ל לא תשחית יכול לקטו במלקט וברהיטני יהא חייב ת"ל לא יגלחו [יח]הא כיצד גילוח שיש [יט]בה השחתה הוי אומר זה תער א"כ ניכתוב קרא את שבזקנך מאי פאת זקנך ש"מ תרתי ואלא הא דתניא זקן האשה והסרים שהעלו שער הרי הן כזקן לכל דבריהם למאי הלכתא אמר מר זוטרא [1]לטומאת נגעים טומאת נגעים בהדיא כתיבא [4]ואיש או אשה כי יהיה בו נגע בראש או בזקן אלא אמר מר זוטרא לטהרת נגעים טהרת נגעים נמי פשיטא כיון דבת טומאה היא בת טהרה היא איצטריך סד"א לצדדים כתיב איש או אשה כי יהיה בו נגע בראש [כ]או בזקן הדר אתאן לאיש קמ"ל איסי [כא]תני אף בל יקרחו נשים פטורות מ"ט דאיסי דדריש הכי [5]בנים אתם לה' אלהיכם לא תתגודדו ולא תשימו קרחה בין עיניכם למת כי עם קדוש אתה לה' אלהיך בנים ולא בנות לקרחה אתה אומר לקרחה או אינו אלא לגדידה כשהוא אומר כי עם קדוש אתה לה' אלהיך הרי גדידה אמור הא מה אני מקיים בנים ולא בנות לקרחה ומה ראית לרבות את הגדידה ולהוציא את הקרחה מרבה אני את הגדידה שישנה במקום השער ושלא במקום שער ומוציא אני את הקרחה שאינה אלא במקום שער ואימא בנים ולא בנות בין לקרחה בין לגדידה וכי כתב כי עם קדוש אתה לה' אלהיך בשריטה הוא דכתיב קסבר איסי שריטה וגדידה אחת

דאיכא איבוד נשמה. משום הכי מייביה רחמנא לנשים כופר: **הקפה הרקה.** המשוה לדעיו לאחורי אזנו ולפדחתו[ב] שאחורי האזנים מלקיח הם עד סמוך לגובה והלדעים מקום שער הם כולם והמשחית שער הלדעים שיהא ראשו מוקף בשוה לפדחתו ולדעיו ואחרי אזניו עגול סביב היא הקפה: **כל שישנו בהשחתה.** זזקן ישנו בהקפת הראש: **ולא זקן אשתך.** אפילו העלתה זקן והשחיתה: **פאת פאת.** כתיב בישראל פאת זקנך וכתיב בכהנים[ג] ופאת זקנם לא יגלחו וקס"ד דכי כתיב אמור אל הכהנים בני אהרן ולא בנות אהרן אכולה מילתא דכתיב בההוא עניינא קאי: **נשתוק קרא מיניה.** מג"ש דפאת פאת למעוטי נשים ישראליות ותיתי פטורא בק"ו מכהנות: **הפסיק הענין.** ולא קאי בני אהרן אלא אטומאה לחוד שיש הפסק בנתים כגון לה יטמא: **מכטיא ליה לדדסניא.** ליתן את האמור של זה בזה ושל זה בזה דלא נתחייב אלא בהשחתה שע"י גילוח וכיון דאיכא לאוקמי בג"ש להכי לא מדרשה למעוטי בנות הואיל והפסיק הענין: **מלקט.** פלייג"א של מלאכתי מרבות שמחליקין בם את תיק המייף: **רהיטני.** פלייג"א של עוזי תריסין: **ס"ל לא יגלחו.** האמור בכהנים ואין דרך גילוח בכך ואתיא ג"ש ליתן האמור של כהנים בישראל ושל ישראל בכהנים: **אם כן.** דלהכי הוא דאתא נכתוב את שבזקנך דהוה ליה נמי כמאן דכתיב פאה דהא כתיב פאה בההוא קרא גבי לאש ומדהוי כתיב גבי זקן את שבזקנך ולא כתיב את זקנך ש"מ לאפאה קאי וה"ק לא תשחית פאות שבזקנך והדר גילף גילוח דהשחתה בפאת פאת ישראל מכהנים א"ג בנגין אב מייב פאת זקן בכהנים ומייב פאת זקן בישראל: **מאי פאת ש"מ הרקי.** ג"ש שלימה לימדך הכתוב אף לכל האמור בענין: **לטומאת נגעים.** שסימני מקום שיער חלוקים מסימני עור בשר שבנגעי עור בשר כתיב שער לבן וכסימני נתקי לאש וזקן שער לבהיר וקאמר הכא דאש העלתה אשה שער בזקנה הוי סימני נגעה כדין נתקי זקן: **בהדיא כתיב.** זקן של אשה דכתיב אים או אשה: **לטהרת נגעים.** לכשתטהר תטען דין טהרת מצורע בתגלחת וצפורים: **איצטריך.** לטומאת נגעים כדאמרן מעיקרא להשוות סימני נתקי זקן אשה לסימני זקן אים ודאמרת בהדיא כתיב בד"א לגדדין כתיב דאשה הכתוב בקרא לא קאי אלא אנתקי הראש ואו בזקן דכתיב בסיפיה אתאן לאים ולא לאשה קמ"ל תנא דברייתא הרי הן כזקן לכל דבריהם: **בנים ולא בנות.** בנים אתם לה'[ד] לא תתגודדו ולא תשימו קרחה אבל לגדידה אף הבנות: **או אינו.** אלא אף לגדידה: **כשהוא אומר.** בפסוק שלאחריו כי עם קדוש אתה ואף הנשים בכלל עם: **ה"ג מרבה אני את הגדידה שישנה במקום שער ושלא במקום שער ומוציא אני את הקרחה שאינה אלא במקום שער: גדידה.** אגנרטיינ"ר וחוקי האמורי היו על מתיהן: **בשריטה הוא דכתיב.** וקס"ד שריטה וגדידה תרתי ניהו חד כיד וחד בכלי ותא"ג דשריטה בהאי עניינא לא כתיב כיון דדמיא לגדידה כתבה הכא ולא תימא אף היא נשים פטורות כתיב[ה] כי עם קדוש לרבוי והכי שפיר עפי ולאו לסרוסי קרא דהא בנים ולא בנות גבי גדידה כתיב ומייבה קליב: אחת

עין משפט נר מצוה

א [מיי' פ"ג מהלי' אבל הלי' יא טוש"ע י"ד סי' שנג סעי' כ]:
שפט ב מיי' שי"ב מהלי' ע"ז הלי' ב סמג לאוין נח טוש"ע י"ד סי' קפא סעיף יב:
שצ ג מיי' שם טור שי"ע שם סעיף ו:
ד [מיי' שם הלי' טוש"ע שם סעי' יב]:
שצא ה מיי' שם הלי' ו טור שי"ע שם סעיף י:
שצב ו מיי' פ"ח מהלי' טומאת צרעת הלכה ח:

תורה אור השלם

1. ויאמר יי אל משה אמר אל הכהנים בני אהרן ואמרת אלהם לנפש לא יטמא בעמיו:
ויקרא כא א
2. לא תקפו פאת ראשכם ולא תשחית את פאת זקנך: ויקרא יט כז
3. לא יקרחו קרחה בראשם ופאת זקנם לא יגלחו ובבשרם לא ישרטו שרטת:
ויקרא כא ה
4. ואיש או אשה כי יהיה בו נגע בראש או בזקן: ויקרא יג מד
5. בנים אתם לי' אלהיכם לא תתגודדו ולא תשימו קרחה בין עיניכם למת:
דברים יד א

מוסף רש"י

איש דבר מצות. משלש בעל השור כיסר ליזרשים משום דבעליה ממלות (שמו). בני אהרן. לגמם לא יטמא. ולא בנות אהרן. נאסרה זו (שמה כב:). ולא תשחית את פאת זקנך. סוף שקן והן ממש שתים בכל לחי ולחי למעלה אצל הרקה שהוא רחב ויש כי שתי שלות ואחת למטה בסמוכו מקום חבור שני הלחיים יחד (ויקרא יט כז). והני נשי הואיל וליתנהו בהשחתה. לגלח לה זקן. ליתנהו בהקפה. בלא שאפילו תיקה המקפת את הגחל פטורה (נזיר ז:). לא יגלחו. בני כהנים כתיב. ולא תקפיה את פאת זקנך בישראל כתיב. וילפינן לה בג"ש הא מהאי דפאה פאה (מכות כא:). ת"ל לא תשחית. ומספרים לינן משחיתים. שאין מתקנן שיער בגד שיקר כתער (שם). גילוח שיש בו השחתה. דרך לגלח בו ומשחית הייני תער, אבל רהיטני משחיתים ואין דרך לגלח בו, ומספרים מגלחין ואין משחיתים (שם).

מסורת הש"ס

ג) [בכתי"י טפה: גריכא ולא אשמעינן הני תרתי הכא משום כפרה והכא משום מיומא אבל לענין קטלא אים דבר מצות לשלם כופר אבל אשה לא גריכא ולא אשמעינן כופר משום לאיבוד נשמה וכו'. וכ"ה כ"ז בכ"ק], ב) מ"ב רש ס' אמור שוטה כנ:, ג) מיר מ:, ד) [בכתי"י: וליתנהו], וכן בסמוך לליתנהו], ה) [בכתות ד: רש"ינ], ו) [ע' תוס' שבועות כב: ד"ה אבל], ז) [תוספתא דעבדים פ"ד ה"ח], ח) [לעיל כח: וש"נ], ט) מכות כא. טיר מ: נח: ת"כ פ' קדושים פרק ג, י) [בכת"י: כו], כ) [בכתי"י טפה: קאי אאשה], ל) [בכתי"י איכי בן יהודה אומר אף בכל יקרחון], מ) [מכות כ ע"ב, וש"נ בכתי"ן], נ) [ויקרא כא], הן], ס) [בדפו"ר כתב], ע) [יבמות פ. ושם:], פ) [ע' היטב תוס' יבמות פ: ד"ה הכניסו], צ) [ל"ל אי מקבלת דלעיל. רש"ל], ק) [אל"ל דשמעינן בנגעים ליתן], ר) [ל"כגון הקפת הראש" ש"ם למתוק. (רש"ש ע"ש, ואל"ל כגון קרחת הראש)].

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה בנים וכו' לה' אלהיכם לא תתגודדו: (ב) תוס' ד"ה אם כן וכו' והפסיק הענין יכו' בני ראש והדר לילף גילוח דכתיב גבי כהנים דהוי השחתה בפאת פאת ישראל מכהנים אי נמי נוכל ללמוד בבנין אב חייב פאת זקן בכהנים ופאת זקנם לא יגלחו וחייב פאת זקן בישראל מאי פאת ש"מ תרתי ש"ם שלימה לימדך כנ"ל:

ליעוי רש"י

פלייג"א. מקצוצה. אישגרטיינ"ר. לסרוס.

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com